

รายงานสรุปเนื้อหาและการนำไปใช้ประโยชน์จากการเข้าอบรม สัมมนา หรือประชุมวิชาการ ศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง

หัวข้อ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน”

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2562

ณ ห้องประชุมสายน้ำผึ้ง มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ข้าพเจ้า นางสาวเพ็ญรสว่าง บุษบา ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัด คณะ
สารสนเทศและการสื่อสาร ขอนำเสนอรายงานสรุปเนื้อหาและการนำไปใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมอบรม
เรื่อง การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

โดย คุณณัชนันพร สกุลญาติ

บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย ที่ปรึกษาธุรกิจ จำกัด

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องประชุมสายน้ำผึ้ง มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ดังนั้น จึงขอเสนอสรุปเนื้อหาและการนำไปใช้ประโยชน์ของ (การอบรม/สัมมนา/ประชุม
วิชาการ/ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง) ดังต่อไปนี้

- ภาพรวมของโครงการประเมินการควบคุมภายในมหาวิทยาลัย โดยบริษัท เคพีเอ็มจี ฯ มีขอบเขต
ของงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเงิน 2) การพัสดุ 3) ระบบบัญชี 4) การคลัง 5) การงบประมาณ
เพื่อให้มหาวิทยาลัยนำไปใช้วางระบบในการดำเนินงานทางการเงินและเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
การปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับพันธกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมรองรับการขยายตัวในอนาคต
โดยจะดำเนินการประเมินผล วิเคราะห์ เสนอแนะและรายงานผล
- ความเสี่ยงธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษา
 - ด้านยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงาน
 - แนวโน้มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนานาชาติ
 - ความล้มเหลวในการบริหารจัดการกระแสรายได้มหาวิทยาลัย
 - การแข่งขันที่สูงขึ้นจากการเรียนการสอนรูปแบบ Online
 - ด้านการปฏิบัติงาน/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
 - ความขาดแคลนทรัพยากรด้านการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ
 - เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดกับสถาบันการศึกษาที่เพิ่มขึ้น
 - วิทยาการด้านการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
 - หลักสูตรที่เปิดสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
 - ความล้มเหลวในการรักษาคุณภาพการศึกษา
 - ด้านการเงิน

- ความไม่แน่นอนจากการสนับสนุนด้านงบประมาณของรัฐ
- ต้นทุนที่สูงขึ้นจากการดำเนินงาน เช่น ค่าจ้างบุคลากร ค่าสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เป็นต้น
- Credit Risk and Liquidity Risk
- ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ
 - ความซับซ้อนของกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เพิ่มขึ้น
 - มาตรฐานการรายงานการเงินฉบับใหม่
 - คดีความฟ้องร้องต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
 - การนำส่งรายงานทางการเงิน และรายงานอื่นๆ ตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลัง
- ด้านเทคโนโลยี
 - การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว
 - การโจรกรรมข้อมูล
 - Cyber Attack / Cyber Security Risk
 - การนำข้อมูลของมหาวิทยาลัยไปใช้ในทางมิชอบ/เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- ด้านการทุจริต
 - ความเสี่ยงด้านทุจริต
 - คดีฉ้อฉล/ความซื่อสัตย์ของบุคลากร
 - การยกยอกสินทรัพย์ หรือการใช้สินทรัพย์มหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

3. ระดับความเสี่ยงภายในองค์กร

- Process level ระดับงานหรือกระบวนการ เช่น งานการสอน งานวิจัย การเงิน งานพัสดุ
- Function level ระดับสายงาน เช่น ส่วนงานปฏิบัติการ ส่วนงานสนับสนุน
- Business Unit Level ระดับหน่วยธุรกิจ เช่น คณะฯ สำนักฯ
- Corporate level ระดับองค์กร

4. การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

- การระบุและจัดทำข้อมูล
 - ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นผลกระทบเชิงลบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร
 - การระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายใน SWOT, ข้อตรวจพบหรือเหตุการณ์ในอดีต, การคาดการณ์
 - ประเภทของความเสี่ยง

- Strategic ด้านยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงาน ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน และการนำแผนไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม
- Operational ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือการปฏิบัติงาน อาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน บุคลากร หรือเหตุการณ์ภายนอกซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงาน
- Financial ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยทางการเงิน
- Compliance ความเสี่ยงเกิดจากการละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบาย กระบวนการ หรือการควบคุมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อสัญญา และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย
- Technology ความเสี่ยงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- Fraud ความเสี่ยงเกิดจากการทุจริต
- เทคนิคการระบุความเสี่ยง
 - การประชุมเชิงปฏิบัติการ Workshops
 - การเทียบเคียงกับองค์กรที่มีลักษณะคล้ายคลึง Benchmarking
 - การวิเคราะห์กระบวนการทำงาน Process Analysis
 - การใช้แบบสอบถาม Questionnaire
 - การสัมภาษณ์ผู้บริหาร/ผู้เชี่ยวชาญ Interview SMEs
- การประเมินโอกาสเกิดและผลกระทบความเสี่ยง
 - การจัดประเภทความเสี่ยง แบ่งเป็น การวัดโอกาสที่จะเกิด จากระดับน้อยมาก 1 จนถึงระดับสูงมาก 5 และการกำหนดผลกระทบ จากระดับผลกระทบน้อยมาก 1 จนถึงระดับผลกระทบสูงมาก 5
- การวางระบบควบคุมและประเมินความเสี่ยงคงเหลือ
 - การควบคุมกับผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับหลักการบริหารความเสี่ยงซึ่งการควบคุมจะทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ
 - การตอบสนองต่อความเสี่ยง
 - การหลีกเลี่ยง ความเสี่ยงที่สูงเกินกว่าระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และเมื่อต้นทุนของการจัดการความเสี่ยงอาจไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่ได้รับ
 - การลด ผู้บริหารสามารถเลือกที่จะลดความเสี่ยงที่มีอยู่ โดยอาจลด “โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง” หรือลด “ผลกระทบที่จะเกิดจากความเสียหาย”

- การยอมรับ ผู้บริหารอาจเลือกวิธีที่จะยอมรับความเสี่ยงนั้นๆ เนื่องจากอยู่ในระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้
- การกระจาย ผู้บริหารสามารถเลือกที่จะส่งต่อความเสี่ยงทั้งหมด หรือบางส่วนให้กับผู้อื่นในกรณีที่ความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงเกินกว่าระดับความเสี่ยงที่ยอมรับ
- ประเภทของการควบคุมภายใน
 - การควบคุมเชิงป้องกัน Preventive Controls เช่น การเก็บเอกสาร การเก็บเงินสดในตู้ที่มีกุญแจ การป้องกันผู้เข้าถึงข้อมูล การป้องกันไม่ให้เกิดค่าใช้จ่ายเกิน
 - การควบคุมเชิงตรวจพบ Detective Controls ด้วยการแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุการณ์ เช่น การแจ้งเตือนเมื่อเอกสารไม่ตรงกับฐานข้อมูลในระบบ ระบบเตือนเมื่อมีเหตุไฟไหม้ ระบบแจ้งเตือนการบุกรุก
 - การควบคุมเชิงแก้ไข Corrective Controls การกำหนดให้มีการชี้แจงหรือแก้ไขกรณีมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเกินมาตรฐาน
 - การควบคุมแบบส่งเสริม Directive Controls การให้ทิศทางเพื่อให้เป็นไปตามผลลัพธ์ที่คาดหวัง เช่น การออกนโยบาย การฝึกอบรม
- การติดตามและรายงานความเสี่ยง
 - ลำดับ 1 การดำเนินการบริหารกิจการ (คณบดี/ผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่า) ความเสี่ยงและการควบคุม

รายงานผล

 - ประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และจัดทำรายงาน
 - จัดทำรายงานผลการติดตามความเสี่ยง รอบ 6 และ 12 เดือน
 - คณบดี หรือผู้อำนวยการสำนัก คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง หน่วยงาน สอบทานและอนุมัติรายงาน
 - รายงานต่อสำนักคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
 - ลำดับ 2 หน่วยงานที่ติดตามดูแล สำนักงานอธิการบดี บริหารกลยุทธ์ กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ ติดตามดูแลแต่ละหน่วยงาน

รายงานผล

 - สอบทานการรายงานผลจากหน่วยงาน
 - รวบรวมและรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย
 - ลำดับ 3 การให้ความเชื่อมั่น สำนักตรวจสอบภายใน ให้ความเชื่อมั่นอย่างเป็นทางการ

รายงานผล

- ให้ความเชื่อมั่นโดยอิสระ ถึงความเพียงพอของการกำกับดูแลในการดำเนินงานของหน่วยงานตามลำดับ 1 และ 2
- รายงานต่ออธิการบดีและคณะกรรมการตรวจสอบระบบและบริหารความเสี่ยง

การนำไปใช้ประโยชน์

- ได้รับความรู้และความเข้าใจกระบวนการบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายใน
- สามารถนำประเด็นความเสี่ยงทางการศึกษามาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดความเสี่ยงในระดับคณะ

เพ็ญสว่าง ขุฑ
(นางสาวเพ็ญสว่าง ขุฑ)

วันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2562

ความเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น (หัวหน้าสำนักงานคณบดี)

1) เห็นตรงใจตามที่ได้รับจาก 98 ในทำแต่ละ 4 ปี ข้อ ก) และตรงใจเรื่องทยในแต่ละ
และนำประเด็นแล้วจัดพิมพ์ลงสมุดขานในเล่มบริบทวิชาประกอบตามความหมาย
ของคณะ ๑๐/๒ ๒) เห็นตรงใจที่ได้รับจากแบบประเมินใน website คณะ ๑๐/๒

(นางศิริพรรณ ชัยน)

วันที่ 18 / 1 / 19 162

ความเห็นของคณบดีคณะสารสนเทศและการสื่อสาร

เห็นตรงใจที่ได้มา 100% เห็น ตรงใจของแบบประเมิน ๑๐/๒ และเห็น 100% / เห็น
ใน website คณะ 10/๒ เห็นตรงใจที่ได้มา 100%

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ ชัยพิบูลย์)

วันที่ 18 / 1 / ๑๙ 162